

Wpływy międzyjęzykowe w wielojęzyczności: fonologia i składnia

Wielojęzyczność stała się już od lat normą w wielu częściach świata, a teraz szczególnie się rozprzestrzenia. Na skutek zglobalizowanej rzeczywistości, w której żyjemy, coraz większa liczba ludzi uczy się kilku języków w trakcie swojego życia. Jednakże wiele kwestii związanych z interakcjami między systemami językowymi u tego samego użytkownika nadal nie zostało w pełni wyjaśnionych i dlatego konieczne są dalsze dogłębne badania w tym zakresie.

Celem tego projektu jest zbadanie kompleksowości nabywania języka trzeciego i kolejnego w obrębie różnych dziedzin językowych takich jak system dźwiękowy (fonologia), gramatyka (składnia) czy znaczenie (semantyka). W szczególności projekt skupia się na badaniu źródeł i kierunków wpływów między systemami językowymi współistniejącymi u wielojęzycznych użytkowników języka. Porównane zostaną osoby nabywające język trzeci/kolejny w sposób naturalistyczny oraz ci, którzy uczą się go w sposób zinstytucjonalizowany w szkole, biorąc pod uwagę różne poziomy zaawansowania znajomości języka (od początkującego po zaawansowany). Uczestnikami badań będą różne grupy osób wielojęzycznych mające w swoim repertuarze język polski, angielski i norweski, a różniące się tym gdzie i kiedy uczyły się języków innych niż ojczysty. Seria równoległych badań zostanie przeprowadzona w Polsce i Norwegii i będzie dotyczyła wszystkich trzech języków u każdego uczestnika. Zadania eksperymentalne będą obejmować, między innymi, testy produkcji i percepcji mowy, testy poprawności gramatycznej oraz zadania z zastosowaniem okulografii (eyetrackingu) i elektroencefalografii (EEG).

Oczekuje się, że rezultaty badań wykażą czy wpływy międzyjęzykowe u osób wielojęzycznych są z natury holistyczne czy też występują specyficznie dla danej domeny językowej oraz czy są uzależnione od czynników poddanych badaniu. Mamy nadzieję, że dzięki zastosowaniu nowoczesnych metod obrazowania mózgu (EEG) oraz okulografii uda się lepiej zrozumieć proces przetwarzania języka u osób wielojęzycznych. Dalsze dowody empiryczne pozwolą nam dokonać rewizji wybranych modeli teoretycznych, które zostały niedawno wypracowane w celu wyjaśnienia nabywania wielu języków. Rezultaty badań przyczynią się do lepszego zrozumienia wielojęzyczności i procesu jej nabywania oraz do udokumentowania tendencji językowych w środowisku polsko-norweskich wielojęzycznych użytkowników.

Planowany projekt jest innowacyjny ze względu na bezprecedensowo szeroko zakrojony zakres badań, interdyscyplinarny charakter oraz zastosowanie najnowocześniejszych technik przy równoczesnym wykorzystaniu tradycyjnych metod badawczych. Projekt oparty jest na ścisłej międzynarodowej współpracy między aktywnymi grupami badaczy z trzech wybitnych uniwersytetów europejskich (UAM w Poznaniu, UiT w Tromsø oraz NTNU w Trondheim), z których każda specjalizuje się w jednej z wybranych dziedzin językoznawczych. W ramach projektu CLIMPS zostanie przeprowadzone kompleksowe badanie na temat, który obecnie ma ogromne znaczenie dla rozwoju nauki jak i społeczeństwa. Mamy nadzieję, że zapoczątkuje on też stałą współpracę polsko-norweską w tej dziedzinie językoznawstwa. Wypracowany program badawczy oraz metodologia będą mogły być stosowane i dalej rozwijane przez innych badaczy. Projekt w znaczącej mierze poszerzy obecny stan wiedzy w tej dziedzinie oraz będzie miał istotne implikacje dla decydentów odpowiedzialnych za politykę językową, nauczycieli, rodziców dzieci wielojęzycznych oraz wielu innych grup społecznych.